

Täheke

ISSN 0134-2266
1995

10

LEILI ANDRE
Arutelu

KUI LAKKAB VIHMA JA PÄIKE ILMUB
VÄLJA,
SIIS ALLES TOHIN MINNA MAJAST
VÄLJA.
MIS OLEKSI MUL VIHMAGA SEAL
TEHA?
SAAKS MÄRJAKS RUTTU RIIDED JA
KA KEHA.
JA PIKALI EI TOHIKS HEITA ROHUSSE,
SEST TEATAVASTI SIIS VOIB JÄÄDA
NOHUSSE.

ENT VAHEL MÖTLEN, ET KUI... ET MIS
SEE...
AH, TORE OLEKS! MIS SEE IKKA
TEEKSI!

LEILI ANDRE
Laps ja kuu

LAPS:
ÕO ON KÄTTE JÕUDNUD JU,
AKNAST SISSE VAATAB KUU.
KUUL ON SILMAD, NINA, SUU.
MIS SA RÄAGID MULLE, KUU?

KUU:
ÕO ON KÄTTE JÕUDNUD JU,
LAPSUKES, JÄÄ TUTTU-UU.
UNUSTA KÕIK ÄRA MUU.
JÄÄ AGA TUTTU RUTTU-UU.

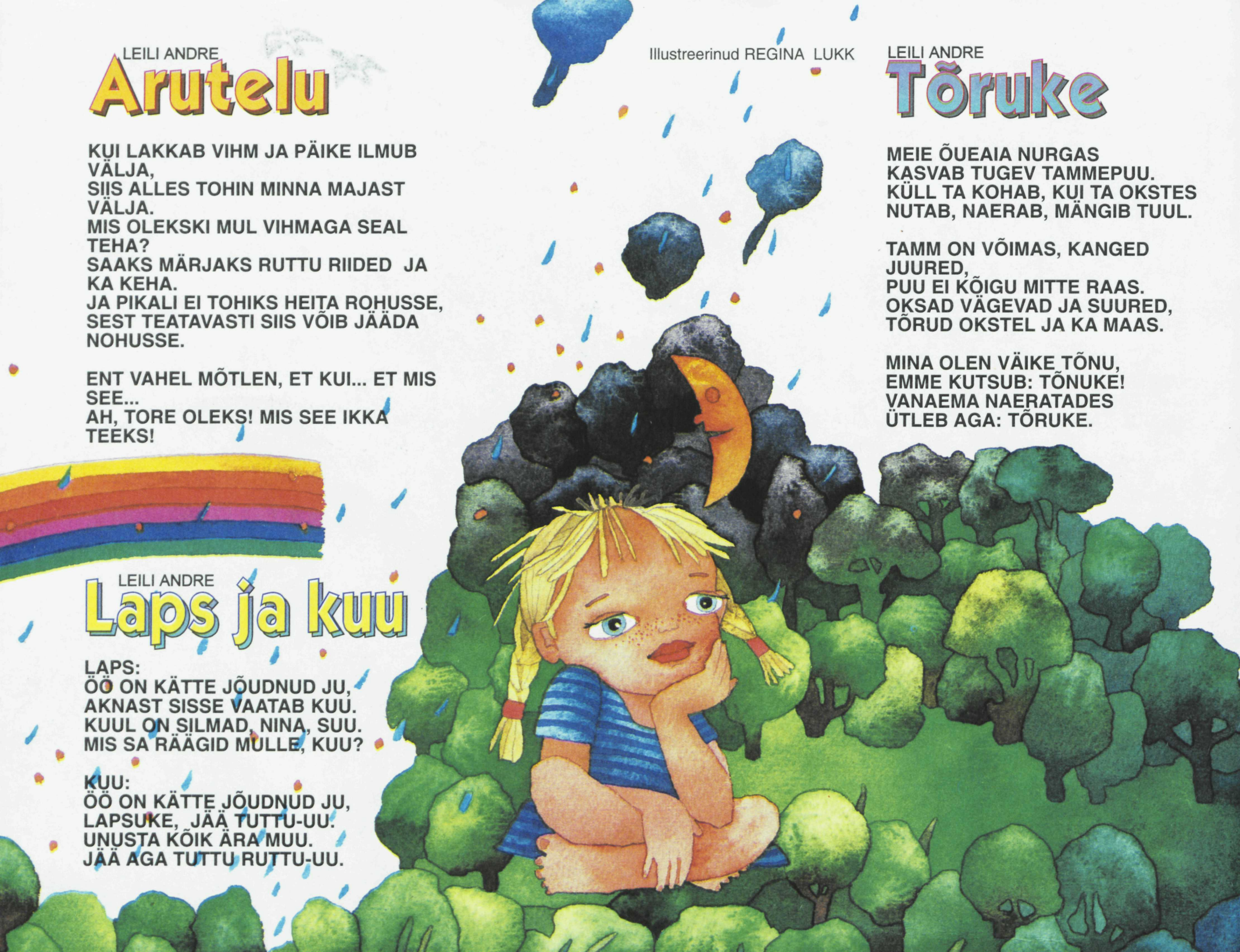
Illustreerinud REGINA LUKK

LEILI ANDRE
Tõruke

MEIE ÕUEAIA NURGAS
KASVAB TUGEV TAMMEPUU.
KÜLL TA KOHAB, KUI TA OKSTES
NUTAB, NAERAB, MÄNGIB TUUL.

TAMM ON VÕIMAS, KANGED
JUURED,
PUU EI KÕIGU MITTE RAAS.
OKSAD VÄGEVAD JA SUURED,
TÕRUD OKSTEL JA KA MAAS.

MINA OLEN VÄIKE TÕNU,
EMME KUTSUB: TÕNUKE!
VANAEMA NAERATADES
ÜTLEB AGA: TÕRUKES.

OTT ARDER
Mure ja amour

MU MURE ON MÕNIKORD SUUR
JA MA ISE NII KANGESTI VÄIKE.
ON MÕNI MURE NII SUUR,
ET PILK VÕTAB UDUSE LÄIKE.

TIHTIPEALE MA ISE EI TEAGI,
TULEB MILLEST MU MURELIK MEEL.
TEADMA KÕIKE EI PEA, SEE ON HEAGI,
SIIS VÕIB LOOTA HEAD ÜLLATUST
VEEL.

KUI MURE ON JUBA NII SUUR,
SIIS MA ISE EHK POLEGI VÄIKE?
MA TEAN PRANTSUSE SÕNA "AMOUR"
JA MUL VARUKS VEEL ON SALAKÄIKE!

* amour (loe: amuur) - armastus

OTT ARDER
Väljaütlev

UNELMATE ILU, MÕTLEMISE MõNU...
EI MA RAIU RAAMATUSSE
KUIGI PALJU SõNU.
KIRJUTADA TULEB SIIS,
KUI ON TÕESTI VAJA,
NUKRUST PEITES, NALJA HEITES
LIIGUB LUULETAJA.

LUULETAN VÕIB-OLLA HOMME,
LUULETAN KA TÄNA,
NINA NOKKIMISE KOMME
POLE POOLT NII KENA.

ÄRKVEL OLLES JÄLITAVAD
LAUSED MIND JA SõNAD.
MõNED NEIST ON KOLEDAD,
MõNED IMEKENAD.

KOLE ILUS, ILUS KOLE,
EKS TA OLE, EKS TA OLE,
MAGADA ON MõNUSAM RAHULIKKU
UND,
VAHEL ÄRKAN ALLES SIIS,
KUI KÄES ON LõUNATUND.

TUNDUB, õIGE MITU LUULU
OOTAB VÄLJAÜTLEMIST.
KUI KõIK õELDUD, SIIS EI KUULU
õELDU AINULT MULLE VIST?

MõNUSAM ON MõTELDA
KUI MISKIT VÄLJA ÜTELDA.
VAIKSELT HEA ON TEGUTSEDA,
MITTE LIIGA TõTELDA,
VAHEL LIHTSALT LõBUTSEDA,
SõPRADEGA KÄTELDA.

HELJU RAMMO Hambad ristiis

Vennad Kalev ja Sulev läksid kahekesi isa kunagisele klassivennale kutset viima. Kooli kokkutuleku oma. Too isa klassivend oli nüüd ülikoolis õppejõud, professor koguni. Vennad leidsid ta koduaiast suitsutusahju juurest. Ülikonna ja lipsuga ta selle töö juures muidugi ei olnud, kuid ikkagi tekitas muljet kogu ta härrasmehelik olek. Pealegi oli professor lahke. Pakkus Kalevile-Sulevile värskelt suitsutatud kala ja peale juua jääkuubikutega jahutatud morssi. Sealjuures ei vaadanud ta neile ülevalt alla, vaid vestles poistega kui võrdväärsetega.

“Kihvt mees oli!” kiitis Kalev koduteel.

“Õudsel!” täiendas Sulev.

Ja nõnda teineteise võidu professorit kiites astusid nad muudkui edasi. Kuni jõudsid metsatukka, kus suure kase taga kraavipervel redutas poistekamp. Nii umbes Sulevi vanused, teise-kolmanda klassi juntsud, kõigil sigaretid ees tossamas.

“Suitsetavad!” imestas Sulev.

“Panevad endal kasvu kinni,” vastas Kalev vanema vennana põlglikult. Vist aga tähendas seda liiga kõvasti, sest redutajate suust hakkas vendade kaela sadama vänget sõnarahet.

“Kõnnid!” tembeldasid nad. “Tõmmake uttu!” soovitasid nad. “Tumbad!” pilkasid nad. “Laske lesta!” käskisid nad. “Kirvenäod!” sõimasid nad.

“Haisege ära!” nõudsid nad. Ning keegi kraakleja viskas koguni vendadele kivi järele. Pärast muljeterohket külaskäiku oli see eriti Sulevile liig mis liig. Käed rusikas, tegi ta ettepaneku: “Lähme ja õpetame neid!” “Ei saa!” vastas Kalev. “Miks?” polnud Sulevi imestusel otsa ega äärt.

“Kas sa siis ei mäleta, mis professor ütles?” küsis Kalev.

“Mäletan,” kostis Sulev, “ta ütles, et endasuitsutatud kala on palju parem kui poe oma.”

“Ja muud sul meeles polegi?” tõusid Kalevil üllatusest kulmud kõrgele.

“On küll. Ta ütles veel, et jääkuubikutega morss on üle prahi!” kuulutas Sulev.

“Sul mõlguvad peas ainult söögid ja joogid!” halvustas Kalev ja käskis: “Sa tuleta ikka meelde, mis ta ütles siis, kui ta meid aiaväravast välja saatis!”

“Nagemiseni ütles.”

“Ei, enne seda!” nõudis Kalev.

“Enne seda...” venitas Sulev ega suutnud rohkem midagi lisada.

“Vaata, siis ta ütles: nüüd, kus Eesti on jälle vaba, peame meie olema tõelised eesti poisid, väarikad ja viisakad! Mina praegu katsungi olla,” seletas Kalev ja pigistas ise hambad risti.

“Mina olen siis ka!” lubas Sulev ja pigistas kohe täitsa kõvasti hambad risti.

Illustreerinud HILLAR METS

Puravikud

JAAN RANNAP

Mõtelda on mõnus, paistab näost poisil, kes verandal kiiktoolis õõtsub ja vaatab, kuidas suured õed seeni puhastavad. Millest sa mõtled, Elmo? Elmo mõtleb seentest. Elmo mõtleb, kuidas järgmistel seenelkäikudel oleks tema korvis rohkem puravikke kui õdedel kokku. Kas tead, tuleb Elmole mõte, peaks koera õpetama seeni otsima. Igal seenel on oma lõhn, seda tunneb inimese ninagi. Koer peaks puravikku juba kaugelt haistma.

Ühe ilusa puraviku võiks panna aeda sirelite alla, mõtleb Elmo. Ikka vart-pidi mulda ja puha. Puraviku kübarale paneks ta vorstikillu või küpsisetüki. Siis meelitaks Elmo koera sinnakanti ja laseks tal maiuspala leida. Nii teeks Elmo mitu korda, iga kord ise paigas. Koer on tark loom, küll ta varsti aru saab, et puravikku tasub otsida. Metsapuravikud muidugi koeramaiust kübaral ei kannu. Seepärast läheb Elmo varsti üle maiuseta seene peitmisele. Kui koer selle üles leiab, saab ta kohe Elmo käest autasu.

Vat, vat sedamoodi, vat, vat sedamoodi, ümised Elmo lauluviisi ja mõtleb end järgmiseks metsa seenele. Sellal, kui tema kahe puu vahele vaatab, jõuab koer palju suurema metsatüki läbi otsida. Aga kuidas ta teada annab, et on seene leidnud? Elmo tuletab meelde, mis ta kunagi lastelehest luges. Seal kirjutati koer Danast, kes otsis gaasitorustiku vigu. Kui mõnest maa-all kulgevast torust gaasi välja immitses, jäi Dana sinna istuma. Seenekoer võiks puraviku juurde kah istuma jääda, arvab Elmo algul, kuid sellele, kuidas seda õpetada, ta enam ei mõtle. Seenemetsas istumismärguanne ei sobi, saab Elmo aru. Sageli on seenemets tihe. Elmo ei pruugi üldse märgata, et koer kuskile põõsa taha istuma jääb. Elmo võib edasi minna ja koera ära kaotada. Istumine seeneleiu märgiks ei kõlba. Koer peaks puravikku leides haugatama.

Elmo läheb mõttes tagasi sellesse päeva, mil õpetamist alustati. Kui koer koduaeda peidetud seene avastab, peab temalt nõudma, et ta leiust haukumisega teada annaks. Alles seejärel saab ta maiuspala. Hää! nõuab Elmo ja hoiab vorstiviilu selja taga. Kui koer ei taipa, mõtleb Elmo selgituseks ette haukuda.

Vat, vat sedamoodi, vat, vat sedamoodi, ümised Elmo. Seenekooli läbi teinud koer kaasas, mõtleb ta end Mäetaguse kuusikusse ja Kruusaugu kaasikusse. Koos suurte õdedega. Suured õed vaatavad hoolega kändude taha ja põõsaste varju, Elmole jäävad nad ka kahepeale kokku alla. Elmol on esimesena korv kuhjaga seeni täis. Sellele mõeldes särab Elmo pisut kriimus nagu nagu juulikuu päike. Seda sära aga pole kauaks. Mingi mõte pühib rõõmu Elmo näolt.

Elmo, Elmo, millele sa nüüd mõtled?

Elmo mõtleb, miks neil ometi koera ei ole.

Illustreerinud REET REA

Kui olin väike poiss, istusin laua taga ja mul oli igav. Mu käes oli väikene kuul ja ma mängisin sellega. Korraga oli see kuulike mul ninas. Ehmusin ja kutsusin ema appi. Läks tükk aega, enne kui ema kuuli kätte sai. Pärast ema riidles minuga.

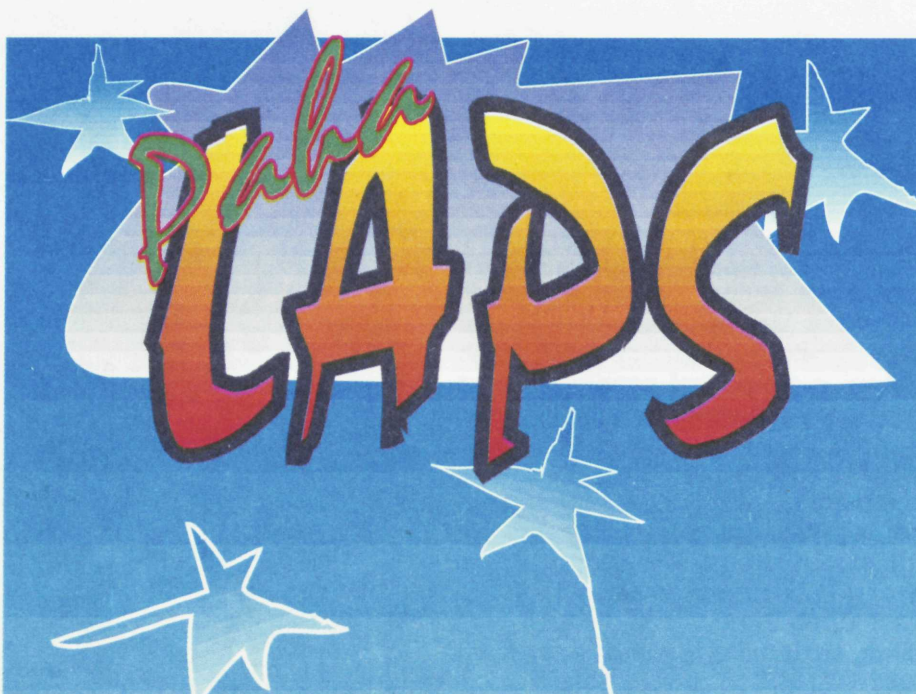
MAIT TARTES

Kui ma väike olin, olin väga paha poiss. Jonnisin ja nutsin, kui midagi ei saanud. Mõnikord tõi ema mõne mänguasja, peagi oli see katki ja ma sain sellepärast pahandada. Ja praegugi tuleb ette, et kui ma koolist koju tulen, on mu riided kas määrdunud või märjad.

SANDER KIRSS

Kui ma veel päris väike olin, tegin ma vahel natuke pahandusi. Uks juhtus nii. Ema ja isa läksid tööle. Väljas oli vihmane ilm ning ema mind kaasa ei võtnud. Jäin koju väikse kutsikaga mängima. Algul oli meil päris huvitav. Kuid siis tuli mul tahtmine vaadata, mis koridoris ka on. Seal oli tapeediäär veidi lahti tulnud. Seda oli nii huvitav ära tõmmata. Ma ei pannudki tähele, kui olin kogu alumise serva ära katkunud. Kui ema koju tuli, sain päris kõvasti riielda. Enam ma sellist asja teinud pole. Kuid koridor nägi pärast seda kole välja.

KATI JOHANSON

Need lood saatsid meile Maaritsa Algkooli 1. kl. lapsed juba talvel.

Nüüd, kui nad peagi juba teises klassis õpivad ja tüki targemaks on saanud, on neil endilgi kindlasti naljakas oma ammustest koerustükkidest lugeda.

Mul on üks pahandus pikka aega meeles seisnud. Vanaema kudus toas kampsunit, kuid läks siis kööki süüa tegema. Mina jäin üksi tuppa. Mul tuli tahtmine kudumist proovida. Kuid vardad libisesid silmadest välja ja lõng läks sassi. Vanaema hüüdis köögist: mis sa seal teed? Mina vastasin - kulja teen. Ma ei osanud siis veel r-tähte öelda.

ANDRE PAISO

Kord, kui olin 3-aastane, jäin isaga koju. Ema läks poodi ja õde oli koolis. Isa andis mulle pataka fotosid. Ise jäi ta magama. Rebisin pildid tükkideks ja siis siku-tasin endale veel kardinad kaela. Kui isa ärkas, sain kõvasti riielda.

KERLI ORAV

Issi ja emme olid kodunt ära. Mina olin üksi kodus. Mul läks kõht tühjaks. Nägin köögis kaerahelbepakki. Võtsin sealt pihutäie ja läksin tuppa neid sööma. Osa helbeid pudenes põrandale ja osa kirjutuslaua peale. Siis tuli issi koju ja hakkas pahandama. Ta käskis toa ära koristada.

LAURI LAURITS

Olin 4-aastane. Ema toimetas köögis. Nägin kapil tikutoosi. Läksin oma tuppa. Istusin põrandale ja klõpsisin tikke vastu toosi. Äkki üks tikk süttiski. Ehmusin hirmsasti. Tikk kukkus põrandale, voodikate süttis ja tõusid punakad leegid. Karjusin kõigest kōrist. Ema vaatas tuppa ja ehmus ka. Ta tõi ruttu pangega vett ja sai tulest võitu. Sain kõvasti tutistada ja siis nut-sime emaga mõlemad. Enam pole ma tikkudega mänginud.

RAIDO SÕUKAND

Kui olin viieaastane, mängisin kodus üksi juuksurit. Tegin oma tuka sälguliseks. Emme märkas äralõigatud juukseid pliidi ees. Kui emme ja õed mind vaatama tulid, hakkasid nad naerma. Mul oli hirmus häbi.

KAIRE VIGEL

Kool on juba mõni aeg kestnud. Viimati on sul tekkinud vajadus uue pinali järele. Kui asi nii, siis oled just õige lehekülje ette keernud. Ja näe, siin see pinal paistabki. Kui loosiõnn pinalile ei lange, siis võid võita karbi koolimänguga, kus Polly peab õpetajaametit. Ja väikse saladuse avaldame ka: nimelt jätavad koolipingid paberile templijäljendi. Nii et: mis muud, kui proovi õnne. Talongi vastusega ootame toimetusse 12. novembriks.

Ja nüüd küsimus. See pole seekord väga lihtne, kuid küllap aitavad sind vanemad, õpetaja või teatmeteosed.

MITMENDAL SAJANDIL HAKATI EESTIMAAL KOOLE ASUTAMA?

Address endine: Täheke, Polly, Pärnu mnt. 67a Tallinn EE0001.

Õige pea algab ajakirjanduse tellimine järgmiseks aastaks. Kui Sul ajakiri ka sellel aastal postkasti tuleb, siis loe hoolega novembrikuu numbrit. Seal annavad väiksed punase mütsiga mehikesed 6 lapsele võimaluse võita tasuta tellimus järgmise aasta TÄHEKESELE. on ka muid üllatusi. Kui Sul ajakiri veel ei käi, siis osta novembrikuu number kindlasti!

Juunikuu loosimisega võitsid mänguasjakarbi Aladdini ja teiste muinasjututegelastega ELLU, TRIINU ja UDO MUMM Neerutist, ANDRES AINSON ja KATI LARIONOVA Tallinnast, LIINA STEIN Jõgevast, OVE HILLED Mehikoormast, KAIRI ERISMAA Oidremaalt, MAILIN AASMÄE Päriverest, MONIKA NORMANN Viljandist, PILLE RUUSALU Kohtla-Järvelt, ELERIN RAADIK Haimrest, TIMO TEERN Astest, HENRY RAUDSEPP Tartust.

Juulikuus tabas loosiõnn ja võitsid endale pikajuukselise Barbie TERJE KAASIK Karulõpest, AVE VENE Tõstamaalt, KAIDI MÄE Kihelkonnast, ANNI TOOM Kärblast, KATI LAEV Kuressaarest, KRISTIINA JOHANSON Pärnust, KERTTU KIVIMÄE Sangastest, SIGRID SINIJÄRV Võobust, THEA TAMM Linnamäelt, MARILII STRÖÖM Kullamaalt, MAI VÄINSALU ja SILJA-IRENE KUKK Tallinnast.

Polly Pocket

Polly Pocket

1.

Jaako oli viisakas kaheksa-aastane poiss
Ta oskas soravalt lugeda ja kiiresti arvutada,
nii et pole siis ime, et ta sai koolis enamasti
kiita.

Kui Jaako bussiga kooli sõitis, märkas tema
selge silm alati vaba istekohta. Kohe vallutas ta
selle tormijooksuga. Kuid õige pea loovutas
viisakas Jaako oma istekoha mõnele täiskasva-
nule ja enamasti sai ta seepeale kiita.

Iga päev suurel vahetunnil sõi Jaako koos klas-
sikaaslastega sooja toitu. Mõned lapsed jätsid sageli
supitilga või pooliku kartuli söömata. Jaako seda ei
teinud, tema sõi kõik kenasti äraja sai seepärast ena-
masti kiita.

Mõned poisid ei hoolinud koolitoidust ja lippasid
vahetunni ajal kioskist hamburgerit tooma. Jaako ei
olnud veel kunagi hamburgerit süüdnud. Ta oli kord
palunud, et ema ostaks hamburgeri, kuid ema ütles, et
talle ei meeldi tänaval söömine. Teine kord, kui nad
vanaisaga linnas jalutasid, viis Jaako taas jutu ham-
burgeri peale ja soovitas vanaisal seda osta. Kuid
vanaisa leidis, et see oleks mõttetu rahapillamine,
kuna ema ootab neid kodus maitsva lõunaga.

Ühel külmal talvapäeval tuli aga paras juhus nagu ise-
enesest. Hommikul oli vanaisa Jaakole kümme krooni
kinkinud ja öelnud, et ostku endale ise meelepärane
maiustus. Jaako teadis, mis see on.

Pärast tunde seisatas ta kioski ees:

“Palun üks hamburger!”

“Kas ketšupit paneme natuke või paneme rohkem?”
küsis müüja.

“Paneme rohkem,” vastas Jaako ja lisas kärmesti:
“Palun paneme!”

Nii jõudiski see oodatud hetk kätte, Jaakole pisteti
paberisse mähitud ham-
burger pihku. Ta oleks
tahtnud seda kohe
sööma hakata, ent tal oli
meeles: ema ei luba
tänaval süüa.

IRA LEMBER

HAMBURGER

Illustreerinud PRIIT REA

**Polly
Pocket®**

Peagi saabus buss ja Jaako pressis end inimeste vahelt sisse. Polnud lootustki istekohta saada. Õnneks sai ta toetada ühe pingi seljatoe vastu. Niiviisi seistes kooris ta isuäratavalt palalt paberi ära ja hammustas. Uh, liiga kuum! Otse põletas keelt ja suulage. Jaako puhus hamburgerile suhu, et see rutem jahtuks. Kuid hoidku taevas, nüüd märkas ta kohkunult, et oli pingil istuva daami nahkkuue õlale ketšupit pahunud. Mida teha? Kas vabandada viisakalt või püüda ise kindaga ketšupit eemaldada. Jaako otsustas viimase kasuks.

“Mida sa, poiss, nügid! Miks sa mu õlga hõõrud!” käratati korruga hoopis ebadaamilikult.

“Palun vabandust, ma...” püüdis Jaako selgitada, kuid ehmus veelgi rohkem, sest buss pidurdas järsult ja hamburger libises käest. Vallatu hamburger kargas eespool istuva vanadaami sülle ja ketšupit sülitades hüppas sealt tema kandekotti.

“Häbematane poiss!” sõnas keegi.

“Kasvatamatu! Loobib toitu,” tähendas vanem mees laitvalt.

“Ma ei loobi, see ise kukkus,” seletas Jaako ja püüdis oma hamburgerit võõrast kotist välja aidata.

“Nüüd pistis käe mu kotti!” kiljus vanem naisterahvas.

“Teadagi, mis ta teha tahab!”

Jaakol oli kole häbi. Ta põsed ja kõrvad punetasid ketšupiga võidu. Niipalju laitust polnud ta oma elu jooksul veel kuulnud. Lõpuks jõudis kätte kodupeatus. Jaako otse tormas bussist välja, kõrvus kaasreisijate tänitus.

Kui buss oli minema veerenud, vaatas Jaako hamburgerit. Hull hamburger, mõtles ta, kõik sinu süü. Koer, kes iga päev samal ajal oma peremeest ootas, jooksis täna Jaako juurde. “Mida sa tahad?” ühmas tusane poiss. “Sinu peremees jäi vist bussist maha, oota veel tsutike. Miks sa mind niimoodi vaatad?”

Ja siis Jaako taipas. “Palun, ole lahkel!” ütles ta nagu ikka viisakalt, “võta endale see hull hamburger!” Jaako andis hamburgeri koerale, kes selle imekärmosti nahka pistis ning saba lehvitas Jaakot kiitis.

Jaako tuju paranes silmanähtavalt. See oli ju esimene kiitus sellel raskel päeval.

Viinakuu ehk oktoobri seitsmendal päeval leiad kalendrist piritapäeva. Tallinna lapsed teavad väga hästi, et Piritä on koht mõnusa mereranna, jõe ja jahtlaevadega. Piritäl asub olümpiamängude jaoks ehitatud purjespordikeskus. Seal on ka ühe kloostrikiriku paekivist varemed. Selle ehitasid üle viiesaja aasta tagasi inimesed, kes tahtsid elada nii nagu püha Birgitta. Tema nimest on tulnud meile suupärasem Piritä. Kes see Birgitta oli?

Ligi seitsesada aastat tagasi sündis Rootsimaal pisike tüdruk, kes sai nimeks Birgitta. Tal olid rikkad ja toredad vanemad. Kuid ema surm lõpetas Birgitta rõõmsa ja muretu lapsepõlve. Riiaka tädi kodus ei tundnud väike tüdruk end kuigi soovitud külaliseks. Kuid ta sirgus suureks ja sai endale jälle oma kodu. Birgitta ja Ulfi toredas peres sündis üksteise järel neli tüdrukut ja neli poissi. Majapidamine oli suur ja jõukas. Birgitta jõudis selle kõrvalt juhatada veel vaestemajade, kirikute ja koolide rajamist. Oma rikkust võttis ta kui pere võimalust teistele head teha. Helde ja külalislahke kodu lõunalauas olla iga päev istunud ka kaksteist vaest.

Hoopis teistmoodi elati kuninga peres. Rikkusesse uppunud valitseja logeles ja nautis külluslikku elu. Oma alamate käekäigu vastu ei tundnud ta mingit huvi.

Birgitta oli kuninga sugulane ja tark naine. Seepärast pidas ta oma kohuseks kuningas korrale kutsuda. Kuningas ehmus esiti ja proovis peale lõbutsemise tegelda ka riigijuhtimisega. Kuid see ei kestnud kuigi kaua. Birgitta oli kindel, et niisugune elu toob õnnetuse riigile ja perele.

Ja tõepoolest – alamad ei kannatanud sellist valitsejat kaua välja ja Rootsis puhkes sõda. Kuningas koos perega pandi vangi ning riigile valiti uus valitseja. Nii kurvalt lõpeb loodrite ja pillajate elu. Rikkuse ja kuulsusega polegi nii kerge toime tulla.

Birgitta kohtus oma elus veel paljude kuningate ja kuningannadega Itaalias, Küprose saarel ja Iisraelis. Kõik nad elasid üsna samamoodi laiseldes ja pillavalt. Birgitta teadis, millega see lõpeb. Ta võttis endale ebameeldiva ülesande manitseda ja hoiatada ennastäis rikkaid. Tavaliselt ei võetud teda kuulda. See oli Birgitta jaoks kurb ning raske. Sest kõigi nende ülbete valitsejatega juhtuski just samamoodi kui Rootsis.

“Äkki on see manitsemine üldse mõttetu?” muretses Birgitta. Ometi tundis ta, et need, kes teed tunnevad, peavad eksinuid aitama. Seda tarka naist, kes julges kuningaidki juhatada, mäletatakse see-eest tänase päevani. Tema õpilased asusid elama Birgitta asutatud kloostritesse. Nad pühendasid oma elu abivajajatele, nagu seda oli teinud Birgitta.

Kui sa Tallinna tänavatel kohtad nelja mustades-hallides rüüdes nunna, siis tea, et ka nemad on sellesama Birgitta õpilased.

HELI VEIGEL

Viinakuu lugu

Illustreerinud HELI VEIGEL

MARJE RUISU 11a
Vanemuise 3 - 55
EE2810 Türi
Huvid: udukad, kleepekad, margid, lugemine, inglise keel.

KÄHTLIN MIKIVER 12a
Nõva rand
EE3175 Läänemaa
Huvid: sport, muusika.

MERET ANSON 11a
Loode 10 - 14
EE2900 Viljandi
Huvid: udukad, kommi-paberid, peotants, sport.

KAJA KARLSON 10a
Kolu sjk.
EE2816 Järva mk.
Vastan kõigile!

DERLI MUTLE 12a
Pikk 5 - 1
EE 2900 Viljandi
Huvid: udupildid, kleepekad, sport.

MARI-LIIS JOOST
Ringtee 3 - 55
Tõrvandi EE2430 Tartu mk
Huvid: ratsutamine, loomad, kleepekad, joonistamine.

MARII TSEPUROVA
Taabri k. Tammistu sjk.
EE2432 Tartu mk.
Huvid: klepsud, udukad, kirjavahetus.

FANTASTILINE RATAS JA UNTSULÄINUD ENNUSTUSED

Mida kõike pole tänu rattale leiutatud. Möödunud sajandist on säilinud hulgaliselt joonistusi naljakatest riistapuudest ja imemasinatest. Kui neid koos vaatame, saame mõnusa suutäie naerda.

Niisiis, kuidas teile meeldiks ratasuisud? Kujutage ette lehvivate seelikutega peeni daame, kelle jalgade külge on kinnitatud suured rattad! Miks lõbus leiutis tol ajal rahva seas ei levinud, pole teada. Tänapäeval tunnevad aga kõik rulluiske, ratasuis-kude järeltulijaid.

Jalgratas oma lihtsuse ja otstarbekusega osutus tõeliseks imeleiutiseks. Enne kui see tänapäevase kuju võttis, katsetati lakkamatult kõikvõimalikke täiustusi. See pilt kujutab järjekordset leidurit, kes on ära jätnud "üleliigse" teise ratta. Üherattalised jalgrattad siiski tänavale ei ilmunud. Küllap see tähendab, et teine (või kolmas) ratas nii väga üleaarne polnudki.

Suurepärasest jalgratta-ideed püüti rakendada ka vees ja õhus liikumiseks. Vesijalgrattad on meil tänapäeval tõesti lõbustusvahenditena olemas. Tõsi, need on veidi teistsuguse väljanägemisega. Ka ei pea nendega sõites poolst kehast saadik vees istuma. Õhujalgratas on aga unistuseks jäänudki. Vahest võiks seda pidada "ürhelikopteriks"?

Joonistanud ja kirjutanud HELI VEIGEL

KARINE LEPIK 12a
Rohumaa 5
EE0006 Tallinn
Huvid: Barbie ja Michel Jacksoni pildid.

KIRSIKA ROONI 10a
Kreutzwaldi 1 - 3
EE 2100 Rakvere
Huvid: lugemine, tantsimine, udukad Disney raamatud, joonistamine.

ELINA RÄITS 10a
Sildamäe talu
Kose-Kuivajõe
EE3040 Harju mk.

BELLI JALAKAS 11a
Kolde 15 Väike-Maarja
EE2302 Lääne-Virumaa
Huvid: kirjavahetus, muusika, male, diskotants, kleepekad.

TAAVI UMAL 7a
Vastemõisa sjk.
EE2902 Viljandi mk.
Huvid: kleepekad, kommi-, nätsupaberid.
Huvid: joonistamine, uju-mine, udukad, lugemine.

MARGIT KUMMER 12a
Suuremõisa sjk.
EE3211 Hiiumaa
Huvid: ratsutamine, udukad, jooksmine, joonistamine.

LEEDRID

Leedripõõsad toodi Eestimaa aedadesse ja parkidesse Lääne-Euroopast kunagi ammu. Siin on nad hästi kohanenud ja tihtipeale lindude abiga ka metsadesse levinud. Nimetus "leeder" rändas kaasa koos põõsaga. Näiteks saksa keeles kannab sama põõsas eestlasele äratuntavalt sarnast nime – "Flieder". Rahvas on andnud leedritele nimetusi nagu "kooljapuu" ja "surmapuu". Nende järgi võib arvata, et leedreid on peetud mürgiseks.

Leedripõõsad on tihti täiskasvanud inimese kõrgused ja kõrge madki. Nende lehed, mida taimeteadlased kutsuvad liitlehtedeks, meenutavad pihlaka omi. Võrreldes pihlakalehega on leedril üksikuid lehekesi ühes lehes vähem, kõigest 5 – 7, kuid need on lopsakamad. Lehed ja õied ilmuvad leedripõõsale kevadel varem kui enamikule puudele-põõsastele. Õied asuvad kimpudena.

Meil leidub kahte liiki leedrit. Punane leeder on sagedasem. Tema õied on kollased ja lõhnata, küpsed marjad värvuvad punaseks. Musta leedri õied on valged ning need lõhnavad. Tema marjad on mustad.

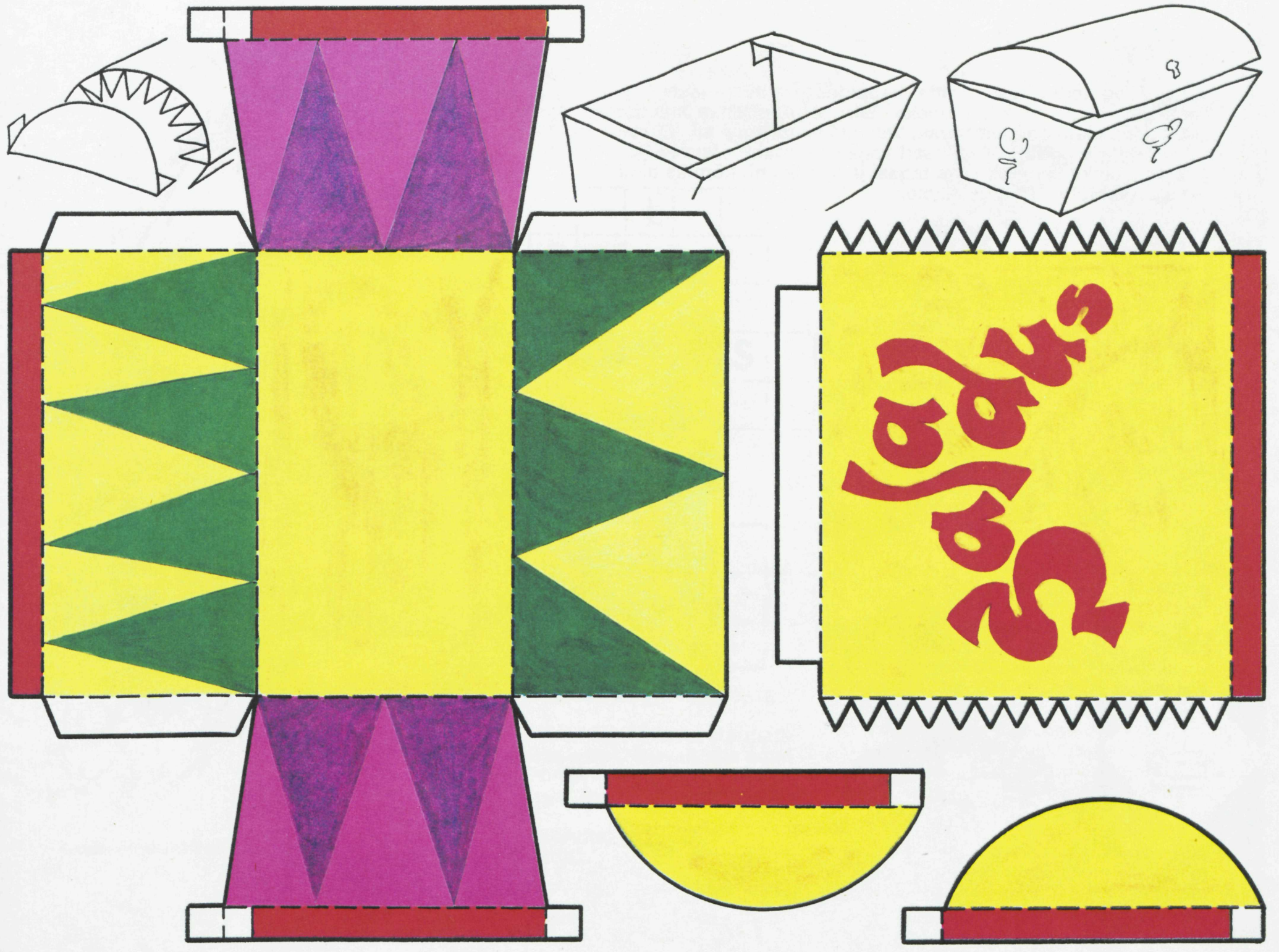
Eesti vanarahva jaoks on leedrid olnud peamiselt võõramaiseks aiapõõsaks. Nendega puututi harva kokku ja sellepärast ei osatud neid ka kasutada. Teistes Euroopa maades, kus leedrid kasvavad vabas looduses, on pruugitud nii nende õisi kui vilju. Tänapäeva arstid tunnistavad, et musta leedri kuivatatud õitest saab tõesti head rohtu köha ja külmetuse vastu. Marjadest on valmistatud ka moose ning mahlu. Musta leedri marju on selleks kasutatud sagedamini, sest need on maitsvamad, kuid ka punase leedri marjadest saab üht-teist. Näiteks norralaste vana kombe kohaselt on tehtud mahla niimoodi. Täiesti küpsed marjad pandi vette. Vett kuumutati, kuid ei lastud keema minna. Siis pigistati marjad katki ja nõrutati mahl välja. Oluline on, et seemneid ei purustataks. Neist nõrguks kibedamaitselisi aineid, mis mahla joogikõlbmatuks muudaksid. Õigesti valmistatud leedrimahl on maheda maiguga, kuid natuke lääge. Selle maitse paraneb, kui pisut sõstramahla hulka segada.

Pildistanud HENDRIK RELVE

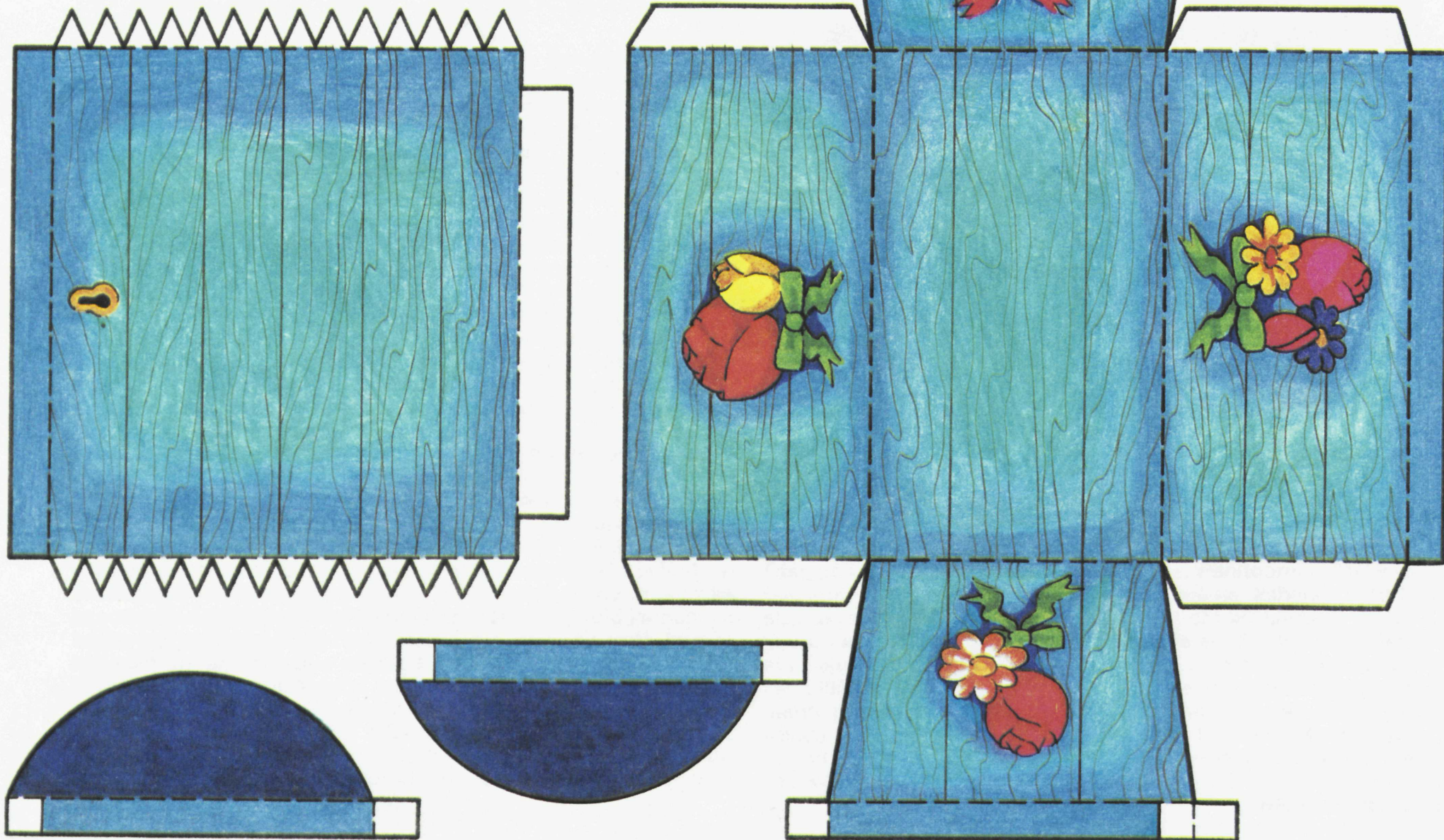
Otse põõsalt marju suhu panna ei maksa. Pooltooreina on need ohtlikult mürgised. Küpsedes mürgisuseaste kahaneb. Mürki sisaldavad siis vaid seemned. Kui sööd ohtralt küpseid leedrimarju seemnetega, võid saada peavalu ja seedehäired. Kui aga süüa ainult viljaliha seemnete ümbert, pole leedrimarjad põrmugi kahjulikud. Viljaliha maik on siiski selline, et vaevalt keegi neid marju palju süüa tahab. Parem jätkem leedrimarjad lindudele. Nende jaoks pole need sugugi kahjulikud. Leedri aga on kasulik, kui linnud tema marju söövad. Nii pääsevad seemned uutesse kasvupaikadesse.

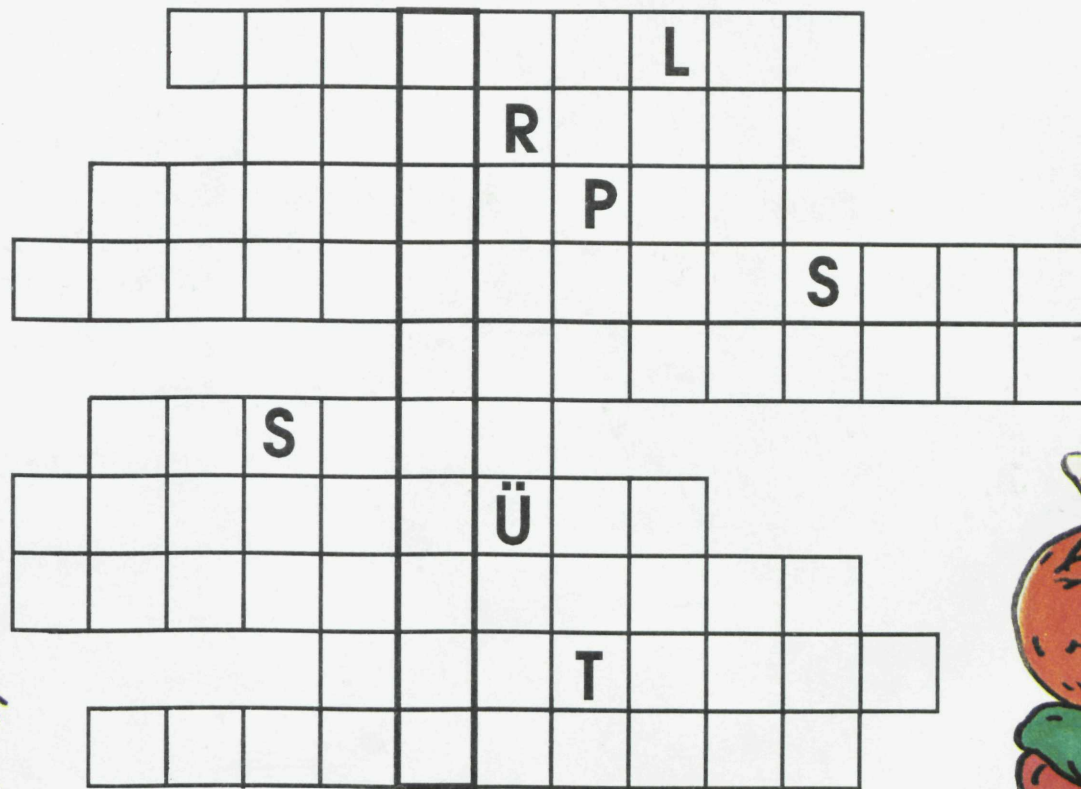
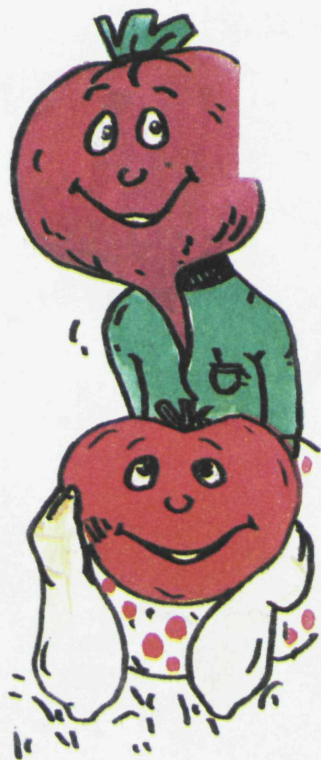
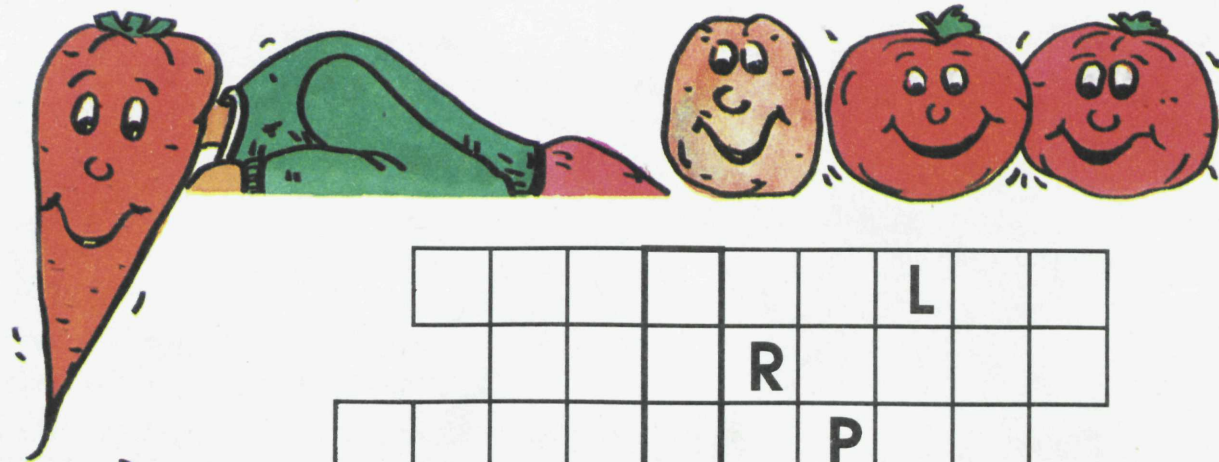
HENDRIK RELVE

LAEGAS

Vanasti ei hoitud asju mitte kappides, vaid laegastes ja kastides, mida hüüti kirstudeks. Siin on üks väike laegas, kuhu saad pista oma saladuse. Vali kas vanaaegse lillemustriga või kirju pool ja lõika osad välja. Kaas liimi otste külge. Kaane ja laeka servad murra tagasi ja liimi kinni. Lõpuks liimi kaas servapidi laeka siseküljele.

Joonistanud EPP MARGUSTE

Kirjuta vasakult paremale Eestimaal kasvavate maitsetaimede ja aedviljade nimetused. Ülevalt alla saad teada, kuidas kutsutakse Põhja-Ameerikast pärinevat mugulpäevalille teise sõnaga. Sind aitavad poolikud read.

....salat, ...putk, ...puna, ...kõrvits, ...kapsas, ...küüs, ...pipar, ...hapu, ...juur, ...mäda...

Koostanud HEINO LAAGUS

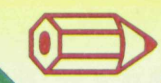
Lasteajakiri
"TÄHEKE"
Asutatud jaanuaris 1960
ilmub kord kuus

Toimetuse aadress:
Pärnu mnt. 67a
EEO001 Tallinn

Peatoimetaja
ELJU SILD
tel. 681 497
Tegevtoimetaja
VIIVI VARIKSAAR
tel. 681 495
Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP
tel. 681 495
Kunstiline toimetaja
PRIIT REA
tel. 681 495

Printimärgi
Pärnu mnt. 67a
EEO001 Tallinn

ESIKAANEL
EVERI VÄHI
JONISTUS

PARIMAD JOONISTUS-, VOOLIMIS- JA KOOLITARBED

vesivärviaid

plastiliinid

MÜÜGIL:
BRAAVO 2, Keila, Paldiski MNT. 21
Keila TÜ SUUREMAD KAUPUSED
ESMEKS, TALLINNA TEENINDUSMAJA, LAIKMAA 5
SEPO, TALLINN, EHITAJATE TEE 109
INFOTARK, TALLINN, SAKALA 23
JÄRVE KAUBAMAJA

HULGIMÜÜK - AS PERONI

Tallinn. Sütiste tee 43, tel 58 39 73, 52 86 78

Pärnu. Hospitali 14, tel (244) 45 415

Tartu. Küütri 14-5, tel (27) 43 16 62

Jõhvi. Sompä 1, tel (233) 22 693

värvipliiatsiaid

